

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Ректор КПУ

В.М. Огаренко

06 2022 р.

ПРОГРАМА

ВСТУПНОГО ІСПИТУ ДО АСПІРАНТУРИ

ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 081 – ПРАВО

(напрямок 2.8. – кримінальне право та криминологія;
кримінально-виконавче право)

освітньо–науковий рівень – доктор філософії

Запоріжжя

2022 р.

Затверджено:

на засіданні кафедри кримінального права, процесу та криміналістики (протокол № 9 від 18 травня 2022 р.);

на засіданні Вченої Ради Класичного приватного університету
Протокол № 10 від 29.06.2022 року

Укладачі: д.ю.н., професор Рябчинська О.П., д.ю.н., доцент Абакумова Ю.В.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма юридичної підготовки аспірантів складена відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту» від 13.03.2016 р.та Постанови Кабінету Міністрів України “Про затвердження порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)” від 23 березня 2016 р. і передбачає реалізацію права особи здобувати освітній і водночас перший науковий ступінь – ступінь доктора філософії – на основі ступеня спеціаліста та магістра відповідно до отриманої Класичним приватним університетом ліцензії на відповідну освітню діяльність.

У програмі відображені основні вимоги до юридичної підготовки осіб, які бажають вступити до аспірантури, у відповідності до освітньої програми підготовки доктора філософії за напрямом 2.8. – кримінальне право та криминологія; кримінально-виконавче право (згідно з Наказом МОНу “Про затвердження примірного переліку та опису предметних напрямів досліджень в межах спеціальності 081 “Право” від 28 грудня 2018 року № 1477).

Головна мета вступного іспиту до аспірантури – це початкова перевірка теоретичних знань і практичних навичок здобувача з юриспруденції та можливості використання та застосування їх як у науковому дослідженні, так і у практичній діяльності; можливості творчого здійснення опрацювання наукової інформації із застосуванням розуміння міждисциплінарного підходу; можливості творчого мислення у пошуку вирішення існуючих сучасних проблем праворозуміння.

Здобувач на вступному екзамені повинен розкрити основний зміст питань білета та додаткових питань і показати при цьому: а) знання нормативно-правових актів та наукової юридичної літератури з точки зору генези та вміння використовувати їх зміст й основні ідеї при аналізі сучасних проблем юриспруденції, а також проблем світового суспільного розвитку, соціальної практики і науки; б) володіння принципами та категоріями філософії та логіки, вміння оперувати ними при поданні та викладенні теоретичного матеріалу; в) вміння розібратися в суті проблеми і запропонувати власне бачення у її вирішенні; г) вміння аргументовано викладати свої думки та погляди у відповідності до сучасних позицій праворозуміння.

Програма враховує творче засвоєння юридичних наук, передбачає розгляд їх світоглядних і методологічних положень у тісному зв'язку з теоретичними концепціями і матеріалами спеціальних галузей дослідження, з даними філософії, природознавства, технічних та гуманітарних наук, з урахуванням об'єктивного розвитку суспільства в цілому.

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ
ПРОГРАМИ ВСТУПНОГО ІСПИТУ В АСПРАНТУРУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
081–ПРАВО

**(напряом 2.8. – кримінальне право та кримінологія;
кримінально-виконавче право)**

Тема 1. Науково–практичні засади кримінального права

Тема 2. Науково–практичні засади кримінології

Тема 3. Науково–практичні засади кримінально–виконавчого права

ТЕМА 1. НАУКОВО–ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

1.1. ПОНЯТТЯ І ПРИНЦИПИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА Кримінальне право України як окрема галузь права: поняття, характерні особливості, місце в правовій системі. Механізм кримінально– правового регулювання: поняття, загальна характеристика. Кримінальні правовідносини: поняття, суб'єкти, зміст та функції. Основні завдання кримінального права. Предмет кримінального права. Принципи кримінального права. Поняття принципу права. Система принципів кримінального права України. Загальноправові принципи: верховенства права, рівності громадян перед законом, гуманізму, справедливості та ін. Галузеві принципи кримінального права: законодавчого визначення злочину, принцип особистої відповідальності, принцип винної відповідальності, принцип справедливості, принцип гуманізму та інші. Їх основний зміст та особливості дії на сучасному етапі розвитку кримінального права України.

1.2. ЗАКОН УКРАЇНИ ПРО КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Закон про кримінальну відповідальність. Поняття, значення та завдання закону про кримінальну відповідальність. Кримінальний кодекс України як єдина нормативна система. Структура закону України про кримінальну відповідальність. Структура Кримінального кодексу України: єдність та взаємозв'язок Загальної та Особливої частини КК. Кримінально–правова норма та її структура. Види диспозицій та санкцій. Чинність закону про кримінальну відповідальність в часі. Набрання чинності кримінальним законом. Поняття часу вчинення злочину. Зворотна дія кримінального закону. Чинність закону про кримінальну відповідальність у просторі. Поняття просторової юрисдикції та принципи, на яких вона ґрунтується: територіальний, національний (громадянства), універсальний та реальний як різновид універсального. Зміст територіального принципу та виняток з нього. Поняття місця вчинення злочину і вирішення питання про застосування кримінального закону у випадках, коли злочин було вчинено на території України не повністю: його було лише почато, продовжено або лише припинено чи закінчено на території України. Зміст національного принципу. Чинність кримінального закону щодо злочинів, вчинених громадянами України та особами без громадянства за межами України. Зміст універсального принципу. Особливості відповідальності іноземних громадян за злочини, вчинені за межами України. Екстрадиція.

1.3. ПОНЯТТЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ ТА ЙОГО ВИДИ

Проблеми визначення поняття кримінального правопорушення та злочину в теорії кримінального права. Класифікація кримінальних правопорушень, передбачена у ст.12 КК України та її значення. Поняття кримінального проступку. Поняття злочину у чинному КК України та його основні ознаки: наявність діяння (дія чи бездіяльність), суспільна небезпечність, протиправність, винність, караність, наявність суб'єкту злочину. Поєднання формальних та матеріальних ознак у визначенні поняття злочину. Кримінально–правові ознаки злочину. Органічна єдність та загальна характеристика основних ознак злочину. Суспільна небезпечність як матеріальна ознака злочину. Значення суспільної небезпеки. Характер та ступінь суспільної небезпечності діяння. Протиправність як формальна ознака злочину. Співвідношення суспільної небезпеки і протиправності. Винність як невід'ємна ознака злочину та її значення. Караність як формальна ознака злочину. Співвідношення караності як ознаки злочину і фактичного призначення покарання за злочин. Класифікація злочинів в кримінальному праві.

1.4. КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ І СКЛАД КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ Поняття кримінальної відповідальності. Ознаки кримінальної відповідальності. Різні точки зору щодо змісту кримінальної відповідальності в науці кримінального права. Форми реалізації кримінальної відповідальності. Співвідношення

юридичної природи звільнення від кримінальної відповідальності. Підстава кримінальної відповідальності. Проблеми визначення підстави кримінальної відповідальності в науці кримінального права. Загальна характеристика підстави кримінальної відповідальності в науці кримінального права України. Склад кримінального правопорушення як єдина, достатня підстава кримінальної відповідальності. Поняття складу злочину та його значення. Різні точки зору в науці кримінального права стосовно складу злочину. Юридична та фактична сторона складу злочину. Основні функції складу злочину в механізмі кримінально-правового регулювання. Елементи та ознаки складу злочину, їх зміст та органічна єдність. Об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона як елементи складу злочину. Поділ ознак складу злочину на обов'язкові та факультативні, значення такого поділу. Види складів злочинів. Критерії класифікації складів злочинів: ступінь суспільної небезпечності діяння, спосіб опису ознак складу злочину в законі, особливості конструкції.

1.5. ОБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Поняття об'єкту. Значення об'єкту злочину в структурі елементів його складу для характеристики суспільної небезпечності кримінального правопорушення і його кваліфікації. Спірні питання щодо об'єкта кримінального правопорушення в сучасній науці кримінального права. Класифікація об'єктів. Види класифікації об'єктів: "по вертикалі" та "по горизонталі". Класифікація безпосереднього об'єкту "по горизонталі" на основний, додатковий та факультативний та її практичне значення. Предмет кримінального правопорушення. Поняття предмету злочину та його місце в структурі складу кримінального правопорушення. Відмінність предмета кримінального правопорушення від об'єкта кримінального правопорушення та знарядь і засобів вчинення кримінального правопорушення.

1.6. ОБ'ЄКТИВНА СТОРОНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Поняття об'єктивної сторони. Ознаки складу кримінального правопорушення, які утворюють об'єктивну сторону: обов'язкові та факультативні. Кримінально-правове значення об'єктивної сторони. Значення об'єктивної сторони для оцінки суспільної небезпечності кримінального правопорушення, його кваліфікації, а також для відмежування одного складу кримінального правопорушення від іншого. Обов'язкові ознаки дії. Значення непереборної сили, фізичного та психічного примусу для вирішення питання про кримінальну відповідальність особи. Поняття та ознаки бездіяльності. Умови кримінальної відповідальності за бездіяльність: обов'язок діяти зазначеним чином та наявність можливості виконати обов'язок, який покладено на особу. Суспільно-небезпечні наслідки: поняття, види та значення в кримінальному праві. Кримінальні правопорушення з матеріальним та формальним складами і значення такого поділу. Причинний зв'язок між суспільно небезпечним діянням і його наслідками в кримінальному праві та його значення. Вирішення в науці кримінального права питання про причинний зв'язок між діянням і злочинними наслідками. Особливості причинного зв'язку при злочинній бездіяльності. Основні філософські концепції причинного зв'язку та їх використання в різних кримінально-правових теоріях (теорія еквівалентності, адекватності, необхідного спричинення та ін.). Об'єктивний характер причинного зв'язку. Місце, час, обстановка, спосіб та засоби вчинення кримінального правопорушення як факультативні ознаки, що характеризують його об'єктивну сторону. Кримінально-правове значення цих ознак. Спосіб, засоби, обстановка, місце, час як конститутивні ознаки; як кваліфікуючі ознаки; як обставини, що обтяжують або пом'якшують покарання.

1.7. СУБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Поняття суб'єкта кримінального правопорушення. Обов'язкові ознаки суб'єкта кримінального правопорушення: фізична особа, досягнення особою встановленого

кримінальним законом віку, осудність особи. Співвідношення понять “суб’єкт кримінального правопорушення”, “особа винного”, та “особистість злочинця”. Спеціальний суб’єкт кримінального правопорушення. Вік, з якого настає кримінальна відповідальність. Основні правила встановлення віку суб’єкта в кримінальному праві України. Вплив віку на кримінальну відповідальність особи. Особливості визначення віку настання кримінальної відповідальності за відсутності офіційних даних, що його підтверджують. Загальний вік настання кримінальної відповідальності, знижений вік настання кримінальної відповідальності. Неосудність. Осудність суб’єкта кримінального правопорушення як обов’язковий елемент складу кримінального правопорушення. Поняття неосудності за чинним КК України. Критерії неосудності: медичний (біологічний) і юридичний (психологічний). Ознаки медичного критерію неосудності: хронічне душевне захворювання, тимчасовий розлад психічної діяльності, недоумство, інший хворобливий стан психіки. Значення медичного критерію для визнання особи неосудною. Ознаки юридичного критерію неосудності: інтелектуальна та вольова. Значення юридичного критерію неосудності. Співвідношення юридичного та медичного критеріїв неосудності. Наслідки визнання особи неосудною. Обмежена осудність та її критерії та кримінально–правове значення. Особливості кримінальної відповідальності за злочин, вчинений в стані сп’яніння.

1.8. СУБ’ЄКТИВНА СТОРОНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Поняття суб’єктивної сторони кримінального правопорушення та її значення. Ознаки суб’єктивної сторони: обов’язкові та факультативні. Поняття вини. Сутність та зміст вини. Ступінь вини як кримінально–правове поняття. Спірні питання щодо вини в науці кримінального права. Підстави (критерії) поділу вини на форми та види. Кримінально–правове значення поділу на форми і види. Умисел як форма вини. Види умислу, що передбачені в чинному КК України: прямий і непрямий. Особливості змісту інтелектуального та вольового моментів прямого та непрямого умислу. Відмінність непрямого умислу від прямого. Види умислу, що виділяються в теорії та практиці кримінального права: задалегідь обдуманий умисел та раптовий; види раптового: простий і афектований; визначений (конкретизований) умисел та невизначений (неконкретизований). Кримінально–правове значення зазначених видів умислу. Необережність як форма вини. Види необережності, що передбачені в чинному КК України. Кримінально протиправна самовпевненість, її інтелектуальний та вольовий моменти. Відмінність кримінально протиправної самовпевненості від непрямого умислу. Кримінально протиправна недбалість, її інтелектуальний та вольовий моменти. Об’єктивний та суб’єктивний критерії кримінально протиправної недбалості та їх значення. Випадок (казус) як невинне заподіяння суспільно небезпечних наслідків. Відмінність казусу від кримінально протиправної недбалості. Кримінальні правопорушення з двома формами вини, їх ознаки та значення для кваліфікації. Мотив і мета як факультативні ознаки суб’єктивної сторони. Мотив кримінального правопорушення, його види та вплив на кримінальну відповідальність і покарання. Мета кримінального правопорушення та її особливості як ознаки складу злочину. Кримінально–правове значення мотивів і цілей. Помилка в кримінальному праві. Поняття та види помилок в кримінальному праві. Юридична помилка, її види і вплив на кримінальну відповідальність особи. Фактична помилка, її види і вплив на вину та кримінально–правову оцінку поведінки особи.

1.9. СТАДІЇ ВЧИНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Поняття стадій кримінального правопорушення. Види стадій вчинення умисного кримінального правопорушення: готування до кримінального правопорушення, замах на кримінальне правопорушення, закінчене кримінальне правопорушення. Закінчене

кримінальне правопорушення та незакінчене кримінальне правопорушення. Момент закінчення видів умисних кримінальних правопорушень залежно від особливостей їх складів, сформульованих в законі (матеріальний, формальний, скорочений). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки незакінченого кримінального правопорушення (готування та замах). Готування до кримінального правопорушення. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки готування до кримінального правопорушення. Відмінність готування до кримінального правопорушення від виявлення умислу вчинити кримінальне правопорушення. Замах на кримінальне правопорушення: поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки, види замаху (закінчений та незакінчений). Види замаху в теорії кримінального права: замах на непридатний об'єкт та замах з непридатними засобами. Особливості кваліфікації замаху на кримінальне правопорушення. Відмінність замаху на кримінальне правопорушення від готування до кримінального правопорушення та від закінченого кримінального правопорушення. Кримінальна відповідальність за незакінчене кримінальне правопорушення. Добровільна відмова при незакінченому кримінальному правопорушенні. Поняття та ознаки добровільної відмови. Кримінально–правові наслідки добровільної відмови від закінчення кримінального правопорушення. Діяльне каяття в здійсненні кримінального правопорушення. Відмінність добровільної відмови від діяльного каяття.

1.10. СПІВУЧАСТЬ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВОПОРУШЕННІ

Поняття співучасті у кримінальному правопорушенні. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки співучасті. Підстави кримінальної відповідальності за співучасть у кримінальному правопорушенні. Види співучасників кримінального правопорушення за чинним КК України. Кримінально–правова характеристика кримінально протиправної діяльності виконавця, організатора, підбурювача і пособника. Межі кримінальної відповідальності співучасників кримінального правопорушення. Форми співучасті у кримінальному правопорушенні. Співвиконавство і співучасть з розподілом ролей як форми співучасті у кримінальному правопорушенні. Кримінально–правова характеристика форм співучасті, передбачених у ст. 28 КК України – група осіб, група осіб за попередньою змовою, організована група, злочинна організація; проблеми їх розмежування. Відповідальність та кваліфікація дій співучасників при різних формах співучасті. Кримінальна відповідальність співучасників та організаторів і учасників організованих груп і злочинних організацій. Спеціальні питання відповідальності співучасників. Співучасть у кримінальному правопорушенні зі спеціальним суб'єктом. Екссес виконавця. Види екссесу виконавця. Кваліфікація дій співучасників при екссесі виконавця, невдалому підбурюванні або пособництві. Особливості добровільної відмови при співучасті у кримінальному правопорушенні. Причетність до кримінального правопорушення: поняття та підстави кримінальної відповідальності за неї. Види причетності: заздалегідь не обіцяне приховування кримінального правопорушення; заздалегідь не обіцяне придбання чи збут майна, добутого кримінально протиправним шляхом; потурання кримінальному правопорушенню; неповідомлення про кримінальне правопорушення. Відмінність причетності до кримінального правопорушення від співучасті у кримінальному правопорушенні.

1.11. МНОЖИННІСТЬ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Поняття множинності кримінальних правопорушень в кримінальному праві. Юридична характеристика множинності кримінальних правопорушень. Відмежування множинності кримінальних правопорушень від одиничного кримінального правопорушення: триваючого, продовжуваного, складеного. Повторність кримінальних правопорушень. Специфічні ознаки повторності кримінальних правопорушень. Види повторності. Кримінально–правове значення повторності кримінальних правопорушень. Сукупність кримінальних правопорушень. Види сукупності кримінальних правопорушень: ідеальна,

реальна. Відмінність сукупності кримінальних правопорушень від конкуренції норм. Кримінально–правове значення сукупності кримінальних правопорушень. Рецидив кримінальних правопорушень. Види рецидиву: загальний і спеціальний, простий і складний. Значення рецидиву для кваліфікації кримінального правопорушення і для призначення покарання.

1.12. ОБСТАВИНИ, ЩО ВИКЛЮЧАЮТЬ КРИМІНАЛЬНУ ПРОТИПРАВНІСТЬ ДІЯННЯ

Поняття та види обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння. Проблеми класифікації цих обставин в науці кримінального права. Необхідна оборона як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння: поняття, ознаки, умови правомірності. Характеристика та ознаки посягання як підстави для оборони. Ознаки захисту при необхідній обороні. Перевищення меж необхідної оборони. Уявна оборона: поняття та вплив на кваліфікацію. Провокація оборони. Затримання особи, яка вчинила злочин як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння: поняття, ознаки та умови правомірності. Відмінність від необхідної оборони. Поняття перевищення заходів, необхідних для затримання правопорушника. Крайня необхідність як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння: поняття, ознаки, умови правомірності. Відмінність крайньої необхідності від необхідної оборони. Перевищення меж крайньої необхідності, проблеми відповідальності за порушення умов правомірності спричинення шкоди в стані крайньої необхідності. Фізичний або психічний примус як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння. Вирішення питання про кримінальну відповідальність при фізичному примусі, а також при психічному примусі. Виконання наказу або розпорядження як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння. Поняття і ознаки законного наказу. Поняття явно злочинного наказу або розпорядження. Проблеми відповідальності особи, яка віддала явно злочинний наказ або розпорядження, і особи, яка виконала такий наказ. Діяння, пов'язане з ризиком. Поняття виправданого ризику, його підстави та ознаки. Види ризику у науці кримінального права. Умови, за яких ризик не визнається виправданим. Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації. Поняття суб'єкта заподіяння шкоди. Відповідальність при перевищенні меж заподіяння шкоди. Виконання обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України.

1.13. ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Поняття звільнення від кримінальної відповідальності. Юридична природа та соціально–правові передумови існування інституту звільнення від кримінальної відповідальності в сучасному кримінальному праві. Підстави звільнення від кримінальної відповідальності. Види звільнення від кримінальної відповідальності за чинним КК України. Загальна характеристика та особливості звільнення від кримінальної відповідальності: звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям; звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим; звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки; звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із зміною обстановки; звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності; спеціальні види звільнення від кримінальної відповідальності, передбачені в Особливій частині Кримінального кодексу України.

1.14. ПОКАРАННЯ ТА ЙОГО ВИДИ

Поняття покарання. Ознаки та суть покарання. Покарання в системі заходів кримінально–правового впливу. Проблеми визначення поняття покарання в кримінальному

праві. Мета покарання. Спірні питання визначення мети покарання в науці кримінального права. Поняття спеціальної та загальної превенції як складових мети покарання. Система покарань. Поняття та основні ознаки (характеристики) системи покарань за чинним КК України. Основні, додаткові покарання, покарання, що можуть призначатися і як основні, і як додаткові. Характеристика окремих видів покарань: штраф; позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу; позбавлення права займати певні посади або займатися певною діяльністю; громадські роботи; виправні роботи; службові обмеження для військовослужбовців; конфіскація майна; арешт; обмеження волі; тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців; позбавлення волі на певний строк; довічне позбавлення волі.

1.15. ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ

Принципи призначення покарання: законність покарання, гуманність покарання, індивідуалізація покарання. Загальні засади призначення покарання, їх юридична природа та загальний зміст. Призначення покарання в межах, встановлених статтею закону, яка передбачає відповідальність за вчинений злочин. Дотримання при призначенні покарання положень Загальної частини КК України. Врахування при призначенні покарання ступеню тяжкості вчиненого злочину, особи винного та обставин справи, що пом'якшують та обтяжують відповідальність. Роль правосвідомості суду (судді) при призначенні покарання. Поняття обставин, які пом'якшують і обтяжують покарання. Призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення та кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті. Призначення покарання більш м'якого, ніж передбачено законом. Підстави застосування ст. 69 КК та види призначення покарання більш м'якого, ніж передбачено законом. Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень. Законодавчі системи призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень. Правила призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень у кримінальному законі України. Межі остаточного покарання, що призначається за сукупністю кримінальних правопорушень. Умови, порядок та принципи призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень, за які особа засуджується одним вироком. Особливості призначення покарання при вчиненні кількох кримінальних правопорушень, за які особа засуджується кількома вирокми. Призначення покарання за сукупністю вироків. Умови, порядок та принципи призначення покарання за кількома вирокми. Межі остаточного покарання, що призначаються за кількома вирокми. Особливості та порядок призначення покарання особі, яка засуджується за сукупністю кримінальних правопорушень та за кількома вирокми одночасно.

1.16. ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ПОКАРАННЯ ТА ЙОГО ВІДБУВАННЯ Загальні підстави звільнення від покарання. Поняття звільнення від покарання. Юридична природа інституту звільнення від покарання. Підстави звільнення від покарання за чинним КК України: звільнення від покарання у зв'язку з втратою особою суспільної небезпечності; звільнення від відбування покарання з випробуванням; звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років; звільнення від відбування покарання у зв'язку з закінченням строків давності виконання обвинувального вироку; рішення Конституційного суду щодо неконституційності положень ст. 81 КК про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання та ст. 82 КК про заміну невідбутої частини покарання більш м'яким; звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років; звільнення від відбування покарання за хворобою; амністія і помилування. Поняття амністії та її значення. Види амністії: повна і часткова. Правові наслідки амністії. Поняття та правові наслідки помилування. Відмінність помилування від амністії.

1.17. СУДИМІСТЬ

Поняття судимості. Судимість як негативний правовий статус особи. Зміст поняття судимості. Кримінально–правові наслідки та загальноправові наслідки судимості. Погашення судимості, поняття та умови. Диференційовані строки погашення судимості залежно від виду і строку покарання, відбутого винним. Строки погашення судимості. Зняття судимості.

1.18. ОБМЕЖУВАЛЬНІ ЗАХОДИ

Поняття та види обмежувальних заходів, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство. Контроль за поведінкою засуджених, до яких застосовано обмежувальні заходи.

1.19. ІНШІ ЗАХОДИ КРИМІНАЛЬНО–ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ

Поняття примусових заходів медичного характеру. Підстава та мета застосування примусових заходів медичного характеру. Особи, до яких можуть бути застосовані судом примусові заходи медичного характеру. Види примусових заходів медичного характеру. Вичерпний перелік примусових заходів медичного характеру, передбачений у ст.94 КК України. Примусове лікування. Поняття та підстави застосування. Спеціальна конфіскація. Випадки спеціальної конфіскації.

1.20. ЗАХОДИ КРИМІНАЛЬНО–ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ ЩОДО ЮРИДИЧНИХ ОСІБ

Підстави для застосування до юридичних осіб заходів кримінально–правового характеру. Види заходів Загальні правила застосування до юридичних осіб заходів кримінально–правового характеру. Застосування до юридичних осіб заходів кримінально–правового характеру за сукупністю злочинів.

1.21. ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ПОКАРАННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ

Звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності. Поняття, види та особливості застосування примусових заходів виховного характеру. Види покарань, що застосовуються до неповнолітнього і особливості їх призначення. Основні види покарання: штраф, громадські роботи, виправні роботи, арешт, позбавлення волі на певний строк. Особливості звільнення неповнолітніх від покарання та його відбування. Звільнення від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру. Звільнення від відбування покарання з випробуванням. Звільнення від покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку. Умовно–дострокове звільнення від відбування покарання.

1.22. КРИМІНАЛЬНО–ПРАВОВА ОХОРОНА ПРАВ ТА СВОБОД ОСОБИ В УКРАЇНІ

Кримінально–правова охорона життя особи в Україні. Види кримінальних правопорушень проти життя особи. Поняття, ознаки та види вбивства. Умисне вбивство. Поняття та види. Умисне вбивство без кваліфікуючих і пом'якшуючих ознак. Умисне вбивство за наявності кваліфікуючих ознак. Умисне вбивство при пом'якшуючих обставинах, його види. Кримінально–правова охорона здоров'я особи в Україні. Загальна

характеристика злочинів проти здоров'я особи та їхні види. Тілесні ушкодження. Поняття, ознаки та види тілесних ушкоджень. Умисне тяжке тілесне ушкодження. Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження. Умисне легке тілесне ушкодження. Домашнє насильство. Кримінально–правова охорона безпеки особи в Україні. Загальна характеристика злочинів, що посягають на безпеку особи в Україні. Залишення в небезпеці. Ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані. Кримінально–правова охорона особистої свободи в Україні. Незаконне позбавлення волі або викрадення людини. Насильницьке зникнення. Захоплення заручників. Підміна чужої дитини. Торгівля людьми або інша незаконна угода щодо людини. Експлуатація дітей. Незаконне поміщення в психіатричний заклад. Кримінально–правова охорона статевої свободи та статевої недоторканості особи. Загальна характеристика злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості. Примушування до шлюбу. Зґвалтування. Сексуальне насильство. Примушування до вступу в статевий зв'язок. Поняття, загальна характеристика злочинів проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина.

1.23. КРИМІНАЛЬНО–ПРАВОВА ОХОРОНА ВЛАСНОСТІ, ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ДОВКІЛЛЯ В УКРАЇНІ

Кримінально–правова охорона власності в Україні. Поняття і загальні ознаки кримінальних правопорушень проти власності. Об'єкт злочинів проти власності. Майно як предмет злочинів проти власності. Його ознаки: фізична, юридична, економічна. Поняття та загальна характеристика розкрадання чужого майна. Загальні кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінальних правопорушень, які містять ознаки розкрадання. Способи (форми) розкрадання. Види розкрадання. Крадіжка. Грабіж. Розбій. Вимагання. Шахрайство. Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем. Кримінально–правова охорона господарської діяльності в Україні. Поняття, загальна характеристика і види кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності. Співвідношення понять «господарська діяльність» та «підприємницька діяльність». Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів чи білетів державної лотереї. Контрабанда. Незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги. Незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів. Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом. Ухилення від сплати податків, зборів, інших платежів. Незаконна діяльність з організації або проведення азартних ігор, лотерей. Шахрайство з фінансовими ресурсами. Кримінально–правова охорона довкілля. Поняття, загальна характеристика і види злочинів проти довкілля. Родовий об'єкт злочинів проти довкілля. Предмет злочинів проти довкілля. Незаконне полювання.

1.24. КРИМІНАЛЬНО–ПРАВОВА ОХОРОНА ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ, БЕЗПЕКИ ВИРОБНИЦТВА, БЕЗПЕКИ РУХУ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ

Кримінально–правова охорона громадської безпеки в Україні. Громадська безпека як родовий об'єкт, його поняття, значення охорони. Система та види кримінальних правопорушень проти суспільної безпеки. Кримінальна відповідальність за створення та діяльність злочинних організацій в Україні (створення злочинної організації; сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності; бандитизм; створення терористичної групи чи терористичної організації; створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань). Кримінальна відповідальність за терористичну діяльність в Україні (терористичний акт; втягнення у вчинення терористичного акту; публічні заклики до вчинення терористичного акту; створення терористичної групи чи терористичної організації тощо). Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або

вибуховими речовинами. Кримінально–правова охорона безпеки виробництва в Україні. Поняття та система злочинів проти безпеки виробництва. Кримінально–правова охорона безпеки руху та експлуатації транспорту в Україні. Порушення правил безпеки руху або експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту. Поняття транспортного засобу. Незаконне заволодіння транспортним засобом.

1.25. КРИМІНАЛЬНО–ПРАВОВА ОХОРОНА НАЦІОНАЛЬНОЇ ТА МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ

Кримінально–правова охорона основ національної безпеки України. Поняття, загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки України. Родовий об’єкт кримінальних правопорушень. Кримінально–правова охорона основ міжнародної безпеки. Кримінальна відповідальність за колабораційну діяльність. Кримінальна відповідальність за пособництво державі-агресору. Кримінальна відповідальність за несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану. Поняття, загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства і міжнародного правопорядку, відмінність від злочинів міжнародного характеру. Їх суспільна небезпечність.

1.26. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ТА МОРАЛЬНОСТІ

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності. кримінальних правопорушень проти громадського порядку. Групове порушення громадського порядку. Масові заворушення. Заклики до вчинення дій, що загрожують громадському порядку. Хуліганство. Злочини проти моральності. Наруга над могилою, іншим місцем поховання або над тілом померлого. Жорстоке поводження з тваринами. Ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості. Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів. Створення або утримання місць розпусти і звідництва. Сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією. Втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність. Проблеми вдосконалення законодавства про злочини проти громадського порядку та моральності.

1.27. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН, ЇХ АНАЛОГІВ АБО ПРЕКУРСОРІВ ТА ІНШІ ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ЗДОРОВ’Я НАСЕЛЕННЯ

Поняття, характеристика й види кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів. Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Незаконного введення в організм наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Поняття схиляння до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Незаконне публічне вживання наркотичних засобів. Поняття організації або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів або їх аналогів. Схиляння неповнолітніх до вживання одурманюючих засобів. Злочини, що посягають на встановлений порядок, спрямований на попередження, виникнення та поширення епідемії. Поняття порушення правил поводження з мікробіологічними або іншими біологічними агентами чи токсинами. Поняття заготівлі,

перероблення або збування радіоактивно забруднених продуктів харчування чи іншої продукції. Проблемні питання щодо кваліфікації злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення.

1.28. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ, НЕДОТОРКАНОСТІ ДЕРЖАВНИХ КОРДОНІВ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИЗОВУ ТА МОБІЛІЗАЦІЇ

Поняття, характеристика кримінальних правопорушень у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку зберігання таємниці чи конфіденційної інформації. Розголошення державної таємниці. Втрата документів, що містять державну таємницю. Передача або збирання відомостей, що становлять службову інформацію, зібрану у процесі оперативно-розшукової, контррозвідувальної діяльності, у сфері оборони країни. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку перетинання державного кордону, міжнародних польотів. Незаконне переправлення осіб через державний кордон України. Порухення правил міжнародних польотів. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку формування Збройних сил України. Ухилення від проходження служби цивільного захисту в особливий період (крім відбудовного періоду) чи у разі проведення цільової мобілізації. Ухилення від призову на строкову військову службу. Ухилення від призову за мобілізацією. Ухилення від військового обліку або спеціальних зборів. Проблеми вдосконалення кримінальної відповідальності за злочини у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації.

1.29. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ АВТОРИТЕТУ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ОБ'ЄДНАНЬ ГРОМАДЯН

Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування, громадських формувань, окремих громадян, пов'язані з незаконним впливом на її суб'єктів чи з перешкоджанням їх діяльності. Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві, уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Втручання у діяльність працівника правоохоронного органу, працівника державної виконавчої служби. Втручання у діяльність державного діяча. Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу. Погроза або насильство щодо державного або громадського діяча. Умисне знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу. Захоплення представника влади або працівника правоохоронного органу як заручника. Погроза або насильство щодо службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок.

Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів. Наруга над державними символами. Викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження. Умисне пошкодження ліній зв'язку.

1.30. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ПОВ'ЯЗАНОЇ З НАДАННЯМ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ

Поняття, загальна характеристика та види кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Зловживання владою або службовим становищем. Службове підроблення. Службова недбалість. Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. Зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги. Декларування недостовірної інформації. Незаконне збагачення. Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі. Зловживання впливом. Підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. Протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань. Підкуп особи, яка надає публічні послуги. Провокація підкупу. Проблеми вдосконалення законодавства за злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

1.31. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ПРАВОСУДДЯ

Кримінальні правопорушення, що посягають на відносини, які забезпечують реалізацію конституційних принципів діяльності органів розслідування, прокуратури і суду. Завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою. Притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності. Порушення права на захист. Постановлення суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови.

Кримінальні правопорушення, що посягають на відносини, що забезпечують особисту безпеку, честі та гідність осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві. Погроза або насильство щодо судді, народного засідателя чи присяжного. Умисне знищення або пошкодження майна судді, народного засідателя чи присяжного. Посягання на життя судді, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною із здійсненням правосуддя. Невжиття заходів безпеки щодо осіб, взятих під захист. Розголошення відомостей про заходи безпеки щодо осіб, взятих під захист. Погроза або насильство щодо захисника чи представника особи. Умисне знищення або пошкодження майна захисника чи представника особи. Посягання на життя захисника чи представника особи у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з наданням правової допомоги.

Кримінальні правопорушення, що посягають на відносини, що забезпечують одержання достовірних доказів та висновків у справі. Примушування давати показання. Втручання в діяльність судових органів. Завідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину. Завідомо неправдиве показання. Відмова свідка від давання показань або відмова експерта чи перекладача від викладення покладених на них обов'язків. Перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку. Втручання в діяльність захисника чи представника особи.

Кримінальні правопорушення, що посягають на відносини, що забезпечують своєчасне присічення та розкриття злочинів. Розголошення даних оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування. Приховування злочину.

Кримінальні правопорушення проти правосуддя, що посягають на відносини, які забезпечують виконання вироку (рішення) і призначеного до відбування покарання. Невиконання судового рішення. Ухилення від відбування покарання у виді обмеження волі та у виді позбавлення волі. Злісна непокоря вимогам адміністрації установи виконання покарань. Дії, що дезорганізують роботу установ виконання покарань. Втеча з місця позбавлення волі або з-під варти. Втеча із спеціалізованого лікувального закладу. Порушення правил адміністративного нагляду. Проблеми вдосконалення законодавства про кримінальні правопорушення проти правосуддя.

1.32. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВСТАНОВЛЕНОГО ПОРЯДКУ НЕСЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ (ВІЙСЬКОВІ ПРАВОПОРУШЕННЯ)

Поняття, загальна характеристика й види військових кримінальних правопорушень. Кримінальні правопорушення проти порядку підлеглості та військової честі. Кримінальні правопорушення проти порядку проходження військової служби. Кримінальні правопорушення проти порядку користування військовим майном та його збереження. Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації військової техніки. Кримінальні правопорушення проти порядку несення окремих видів військової служби. Кримінальні правопорушення проти порядку збереження військової таємниці. Кримінальні правопорушення проти авторитету і правомірної діяльності військових формувань і правоохоронних органів. Кримінальні правопорушення проти порядку ведення бойових дій, вимог законів і звичаїв війни. Образа честі і гідності військовослужбовця, погроза військовослужбовцю

1.33. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ МИРУ, БЕЗПЕКИ ЛЮДСТВА ТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВОПОРЯДКУ

Пропаганда війни. Виготовлення, поширення комуністичної, нацистської символіки та пропаганда комуністичного та націонал–соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів. Виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії Російської Федерації проти України, глорифікація її учасників. Планування, підготовка, розв’язування та ведення агресивної війни. Порушення законів та звичаїв війни. Застосування зброї масового знищення. Розроблення, виробництво, придбання, збут, транспортування зброї масового знищення. Екоцид. Геноцид. Посягання на життя представника іноземної держави. Злочини проти осіб та установ, що мають міжнародний захист. Незаконне використання символіки Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала. Піратство. Найманство.

ТЕМА 2

НАУКОВО–ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ КРИМІНОЛОГІЇ

2.1. ПОНЯТТЯ, ПРЕДМЕТ, СИСТЕМА ТА ЗАВДАННЯ КРИМІНОЛОГІЇ

Поняття кримінології. Кримінологія як загальнотеоретична соціолого–правова наука та навчальна дисципліна. Походження назви науки. Предмет кримінології. Загальна характеристика предмета кримінології. Чотири блока проблем, що входять до предмету кримінології: злочинність, особа злочинця, причини та умови злочинності, запобігання злочинності. Їх стисла характеристика. Кримінологія – міждисциплінарна галузь знань. Місце кримінології в системі юридичних та інших наук. Взаємодія кримінології з кримінальним правом та іншими науками кримінально–правового циклу: кримінальним процесом, криміналістикою, кримінально–виконавчим правом. Використання в кримінології даних кримінально–правової статистики. Зв’язок кримінології з іншими юридичними науками: цивільним правом, сімейним, адміністративним, трудовим. Співвідношення кримінології із суспільними та природними науками: з економікою, соціологією, демографією, психологією, географією та іншими. Система кримінології. Загальна та Особлива частини кримінології. Загальнотеоретичні, початкові для науки та практики проблеми, що включені до Загальної частини. Особлива частина – кримінологічна характеристика видів злочинів, що виділяються за змістом злочинних дій або за особливостями контингенту злочинців. Завдання та функції кримінології. Аналітична, прогностична, експертна, міжнародна та інші.

2.2. ІСТОРІЯ КРИМІНОЛОГІЇ ТА КРИМІНОЛОГІЧНИХ КОНЦЕПЦІЙ

Періодизація історії кримінології. Наукове усвідомлення проблеми злочинності та боротьби з нею з другої половини XVIIIст., виникнення науки про злочинність. Три періоди в розвитку кримінології: класичний, позитивістський, сучасний. Стисла характеристика класичного періоду. Ч.Беккарія та І. Бентам як визначні представники класичної кримінології. Позитивістський період. Філософія позитивізму як основа кримінологічних учень позитивістського періоду. Позитивістська кримінологія розвивається в двох основних напрямках: біологічному та соціологічному. Біологічний напрямок – антропологічна (туринська) школа. Основоположник – Ч.Ломброзо.

Соціологічний напрямок використовує в якості ідейної основи соціологію О.Конта. Ідея соціальної обумовленості злочинної поведінки. Кримінологічні ідеї класичної школи кримінального права. Книга Ч.Беккарія «Про злочини та покарання». Ідеї туринської школи. Робота Ч.Ломброзо «Злочинна людина». Класифікація злочинців по Ч.Ломброзо. Теорія соціальної дезорганізації. Ідеї Е.Дюркгейма. Теорія диференційованого зв'язку. «Принципи кримінології» Е.Сатерленда. Соціальна психологія як основа даної теорії. Психологічні підходи. Акцент на особі злочинця. Р.Гарофало. Теорія небезпечного стану. Книга Р.Гарофало «Критерії небезпечного стану». Основні положення теорії небезпечного стану. Кримінологія в дореволюційній Росії та в СРСР. Кримінологія в Україні.

2.3. МЕТОДОЛОГІЯ КРИМІНОЛОГІЇ. МЕТОДИКА КРИМІНОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Матеріалізм як методологічна основа вітчизняної кримінології. Застосування положень матеріалізму до вивчення злочинності, її причин та умов, особи злочинця. Побудова кримінологічних теорій вітчизняної кримінології у відповідності з матеріалістичним розумінням історії. Закони та категорії філософії, які кримінологія використовує з метою наукового аналізу: необхідність і випадковість, причина та умова, сутність і явище та інші. Поняття методики кримінологічних досліджень. Комплексність методики кримінологічних досліджень, що визначається міждисциплінарністю кримінології. Поєднання соціологічних та правових методів – характерна особливість методики кримінологічних досліджень. Стадії кримінологічного дослідження. Програма кримінологічного дослідження. Форма та зміст програми, її розділи. Мета та завдання дослідження. Система методів кримінологічних досліджень. Анкетний метод. Переваги та недоліки анкетного методу як найбільш поширеного в кримінологічних дослідженнях. Види анкет. Вимоги, що ставляться до формулювання питань та до їх розташування. Види питань, що ставляться в анкеті. Організація проведення анкетного опитування. Процедура узагальнення анкет. Оцінка результатів анкетного опитування. Інтерв'ю. Основні методичні вимоги до проведення інтерв'ю. Показники результативності інтерв'ю. Мета використання в кримінологічних дослідженнях експертних оцінок – думок, що висловлюються по певним питанням, групою спеціально підібраних експертів з числа осіб, що добре знають досліджувану проблему. Спостереження як безпосереднє сприйняття самим дослідником і пряме реєстрування ним фактів, що стосуються об'єктів, які досліджуються. Види спостереження. Завдання та певна обмеженість використання цього методу в кримінологічних дослідженнях. Психологічні методи в кримінологічних дослідженнях. Психологічні тести як діагностичні методики вивчення особи правопорушників. Соціометрія. Основні завдання використання статистичних методів в кримінології. Види статистичних спостережень. Аналіз статистичних даних про злочинність, показники злочинності. Поняття документального методу.

2.4. ЗЛОЧИННІСТЬ, ЇЇ ПРОЯВИ ТА ПОКАЗНИКИ ВИМІРЮВАННЯ

Поняття злочинності, її кримінологічні ознаки. Уявлення про злочинність як про один із видів поведінки, що відхиляється від норми. Співвідношення злочинності і злочину. Основні якісно-кількісні показники злочинності: стан (рівень) злочинності, структура злочинності, динаміка злочинності. Поняття рівня злочинності. Показники

вимірювання рівня злочинності. Індекс (або коефіцієнт) злочинності. Значення цього показника при вивченні злочинності. Компоненти рівня злочинності (дані про злочини). Поняття латентної злочинності. Причини латентності злочинності, методи її виявлення. Рівень латентності окремих видів злочинів: високолатентні та низьколатентні злочини.

Поняття структури злочинності. Значення дослідження структури злочинності. Основні показники структури злочинності: співвідношення категорій злочинів за їх тяжкістю; співвідношення умисних та необережних злочинів; співвідношення найбільш поширених злочинів та інші показники. Територіальна неоднаковість злочинності. Особливості якісних та кількісних відмінностей, закономірності та причини, що їх викликають. Злочинність сіла та міста, географія злочинності. Поняття динаміки злочинності. Науково–практична мета аналізу динаміки злочинності. Соціальні та правові явища, що впливають на рівень, структуру та динаміку злочинності – економічні, історичні, політичні умови життя суспільства, зміни в кримінальному законодавстві. «Ціна» злочинності.

2.5. ДЕТЕРМІНАЦІЯ ЗЛОЧИННОСТІ

Причини та умови злочинності як один із чотирьох блоків проблем, що входять до предмету кримінології. Методологічна база вивчення причин та умов злочинності. Філософські положення щодо причинного зв'язку. Вчення про детермінізм як сукупність та взаємодію причин та умов. Поняття детермінанти явища в філософії. Поняття криміногенної детермінанти. Поняття причинності – однієї із форм детермінації як об'єктивного зв'язку між явищами, одне з яких (причина) породжує інше (наслідок). Різноманітність зв'язків між явищами природи і суспільства. Відмінність причинного зв'язку від інших видів зв'язку – зв'язку в часі, в просторі, функціонального, системно–структурного, зв'язку станів та інших. Складний, ієрархічний характер причинного зв'язку. Генетичний характер причинного зв'язку – причина викликає наслідок. Зумовлювання як вид детермінації. Системний підхід до дослідження причин та умов злочинності. Причини та умови злочинності. Кримінологічне значення виявлення причин та умов злочинності. Класифікація причин в філософській літературі. Класифікація причин та умов злочинності. Умови, що сприяють вчиненню злочинів. Причини та умови злочинності в Україні на сучасному етапі.

2.6. МЕХАНІЗМ ЗЛОЧИННОЇ ПОВЕДІНКИ. ВІКТИМОЛОГІЯ

Поняття причин та умов конкретного злочину. Причини конкретного злочину як індивідуальне виявлення загального – причин, що детермінують злочинність в цілому. Співвідношення поняття «злочинна поведінка» із поняттям «злочин», що зафіксовано в законі. Вчинення конкретного злочину як результат взаємодії негативних морально–психологічних властивостей особи, що склалися під впливом несприятливих умов формування індивіда, та зовнішніх об'єктивних обставин, що утворюють ситуацію злочину. Два джерела взаємодії особи із соціальною дійсністю при скоєнні конкретного злочину: рівень умов морального формування індивіда та рівень конкретної ситуації скоєння злочину.

Поняття механізму злочинної поведінки та його трьох основних етапів: мотивація скоєння злочину, планування злочинного діяння, виконання злочину і настання наслідків. Соціально–психологічний механізм скоєння конкретного злочину. Потреби особи, її життєві плани та інтереси, які при взаємодії із системою ціннісних орієнтацій породжують мотиви злочинної поведінки. Мотивація злочинної поведінки як невід'ємний її елемент. Класифікація мотивів злочинної поведінки. Конкретизація мотивації в прийнятті рішення щодо скоєння протиправного вчинку та реалізація цього рішення. Умови несприятливого формування особи та їх роль у скоєнні злочину. Сім'я. Обставини, що впливають на моральне формування особи в сім'ї. Недоліки виховної роботи школи в системі умов криміногенно–несприятливого формування особи. Криміногенний вплив на особу негативного побутового,

виробничого, дозвільного середовища спілкування. Поняття та роль конкретної життєвої ситуації в формуванні та реалізації наміру скоїти злочин. Ситуація злочину – особлива сфера взаємодії особи із соціальним середовищем, де можливість особи скоїти злочин реалізується у дійсність. Елементи та класифікація криміногенних ситуацій. Кримінологічна віктимологія – учення про потерпілого та його поведінку. Індивідуальний рівень вивчення віктимологією потерпілого як фактору, що впливає на появу та розвиток наміру майбутнього злочинця скоїти злочин. Види поведінки потерпілого. Віктимність як сукупність властивостей особи та соціального статусу потерпілого. Класифікація потерпілих. Значення видів віктимної поведінки.

2.7. ОСОБА ЗЛОЧИНЦЯ

Особа злочинця як необхідний елемент аналізу злочинності. Поняття особи злочинця як основної ланки механізму злочинної поведінки, як сукупності властивостей, ознак, зв'язків, відносин, що характеризують особу, що скоїла злочин, та впливають на її злочинну поведінку. Завдання та значення вивчення особи злочинця. Співвідношення поняття особи злочинця із суміжними поняттями (суб'єкт злочину, підсудний, засуджений). Проблема особи злочинця, її розробка різними кримінологічними школами. Поява книги Ч. Ломброзо «Злочинна людина» та її вплив на науку про злочинність. Загально-філософське поняття особи та його зв'язок з кримінологічним поняттям особи злочинця. Співвідношення поняття «особа» з поняттям «людина». Особа як система взаємопов'язаних рис, властивостей і якостей учасника і носія суспільних відносин. Рівні кримінологічного вивчення особи злочинця – індивідуальний, груповий, загально-соціальний. Аналіз розвитку особи людини, дослідження діалектичного зв'язку компонентів, що складають природу людини. Взаємодія особи злочинця із суспільними умовами її існування. Співвідношення соціального і біологічного в особі злочинця. Різні наукові точки зору на цю проблему. Взаємодія генетичної та соціальної програм та їх роль в індивідуальному розвитку особи. Вплив біологічних факторів на злочинну поведінку. Проблема фізичних та психічних аномалій, які впливають на поведінку людини. Розробка проблеми психічних аномалій у вітчизняній кримінології. Зв'язок між окремими видами психічних аномалій та окремими видами злочинів. Основні риси кримінологічної характеристики особи злочинця. Структура особи злочинця. Соціально-демографічна характеристика особи злочинця. Показники співвідношення осіб жіночої та чоловічої статі серед злочинців. Співвідношення різних вікових груп злочинців. Характеристика рівня освіти осіб, що скоїли злочин. Сімейний стан та його зміна у осіб, що скоїли злочин, вплив цього фактору на формування особових якостей. Характеристика особи злочинців за соціальним станом та родом занять.

Соціально-рольова характеристика особи злочинця. Деформація структури і змісту психології злочинця. Особливості злочинної мотивації. Типологія особи злочинця і класифікація злочинців. Критерії типології: а) за характером і змістом мотивації злочинної поведінки; б) за глибиною і стійкістю криміногенної мотивації та взаємопов'язаних з нею переконань, ціннісних орієнтацій. Практичне значення класифікації злочинців.

2.8. ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИННОСТІ. ПРОГНОЗУВАННЯ І ПЛАНУВАННЯ БОРОТЬБИ ЗІ ЗЛОЧИННОСТЮ

Ідеї Ч. Беккарія про запобігання злочину. Система заходів впливу на злочинність. Кримінальна політика держави. Запобігання злочинів – пріоритетний напрямок у боротьбі із злочинністю. Поняття запобігання злочинності. Співвідношення понять «запобігання злочинності» і «профілактика злочинності». Запобігання злочинності як багаторівнева система державних та суспільних заходів, спрямованих на усунення, послаблення або нейтралізацію причин та умов злочинності. Загальна системна характеристика запобігання злочинності. Класифікація заходів запобігання злочинності і основні вимоги, що ставляться до них. Запобіжна діяльність загально-соціального і спеціально-кримінологічного характеру. Загальна, особлива та індивідуальна профілактика, що виділяється за обсягом та спрямованістю застосування запобіжних заходів у відповідності з рівнями злочинності. Види

(етапи) індивідуальної профілактики. Основні вимоги, що ставляться до запобіжних заходів – законність (правова забезпеченість), соціальна та економічна обґрунтованість, ефективність, системність. Правові основи запобігання злочинності. Кримінологічне поняття суб'єкта запобігання злочинності, види суб'єктів: спеціалізовані державні органи, спеціалізовані державно–суспільні органи, спеціалізовані суспільні органи, спеціалізовані організації комерційного характеру, неспеціалізовані органи та організації.

Поняття кримінологічного прогнозування. Цілі та завдання кримінологічного прогнозування. Види і терміни кримінологічного прогнозування (короткотермінові, середньо–термінові, довготермінові кримінологічні прогнозування). Засади прогнозування індивідуальної злочинної поведінки. Зв'язок прогнозування злочинності із плануванням запобігання злочинності.

Поняття методу кримінологічного прогнозування. Метод екстраполяції, його призначення. Метод моделювання. Метод експертних оцінок і його ознаки. Порівняльний метод. Поєднання методів як засіб підвищення точності кримінологічних передбачень. Організаційні принципи кримінологічного прогнозування.

Поняття планування боротьби зі злочинністю, його цілі та завдання. Організаційні питання планування боротьби зі злочинністю. Види кримінологічних планів. Кримінологічний прогноз як база кримінологічного планування.

2.9. РЕЦИДИВНА ЗЛОЧИННІСТЬ ТА ПЕНІТЕНЦІАРНА ЗЛОЧИННІСТЬ

Рецидив злочину і його види. Поняття кримінологічного рецидиву. Кримінально–правове і кримінологічне уявлення про рецидив злочинів, різниця між ними. Поняття рецидивної злочинності. Рецидивна злочинність як складова частина всієї злочинності. Підвищена соціальна небезпечність рецидивної злочинності.

Рівень рецидивної злочинності. Частка рецидивних злочинів у загальному числі скоєних злочинів та їх окремих видів. Число рецидивістів серед засуджених осіб в цілому і серед окремих контингентів злочинців.

Латентність рецидивних злочинів. Показники структури рецидивної злочинності: а) за видами злочинів; б) за співвідношенням характеру попередніх та нових злочинів; в) за числом судимостей; г) за ступенем суспільної небезпечності скоєних злочинів та інші показники.

Злочини, які найбільш типові для рецидивної злочинності. Спеціальний рецидив, його характерні риси та властивості. Професіоналізація рецидивістів.

Динаміка рецидивної злочинності. Фактори, що впливають на динаміку рецидивної злочинності. Причини та умови рецидивної злочинності, їх специфіка. Особливості мотивації рецидивістів як причина їх злочинної поведінки. Фактори пенітенціарного характеру, що обумовлюють існування рецидивної злочинності. Труднощі соціальної адаптації осіб, звільнених від покарання. Недоліки в діяльності правоохоронних органів. Особа рецидивіста. Характеристика особи злочинця–рецидивіста стосовно системи особових характеристик, що пояснюють злочинну поведінку: 1) потребово–мотиваційна сфера; 2) характеристика моральної і правової свідомості; 3) соціальні позиції та зв'язки; 4) соціально–значуща діяльність. Класифікація рецидивістів: антисоціальний тип, ситуативний тип, асоціальний тип. Запобігання рецидивної злочинності. Законодавча регламентація боротьби з рецидивом, інші заходи профілактики рецидивної злочинності.

2.10. КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗЛОЧИННОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ І МОЛОДІ

Поняття злочинності неповнолітніх. Особливості злочинності неповнолітніх, обумовлені особовими якостями неповнолітніх та їх положенням в суспільстві. Рівень, структура і динаміка злочинності неповнолітніх. Види злочинів, найбільш поширені серед неповнолітніх. Латентність злочинності неповнолітніх. Причини та умови злочинності неповнолітніх. Мотиваційна характеристика злочинів, скоєних неповнолітніми особами.

Особливості мотивації у порівнянні з мотивацією дорослих злочинців. Роль умов життя і виховання, вікових особливостей, конфліктної ситуації, позиції оточуючих осіб. Криміногенність сім'ї, недоліки шкільного виховання. Кримінологічна характеристика злочинності молоді. Загальне та особливе в злочинності неповнолітніх та молоді. Причини та умови злочинності молоді, її взаємозв'язок зі злочинністю неповнолітніх. Кримінологічна характеристика особи неповнолітніх злочинців. Статеві та вікові характеристики неповнолітніх, що скоїли злочини. Відмінність правопорушень неповнолітніх чоловічої та жіночої статі. Характеристика злочинності різних за родом занять соціальних груп неповнолітніх. Соціально-психологічні і моральні особливості неповнолітніх злочинців. Причини та умови, що впливають на ріст злочинності неповнолітніх. Запобігання злочинності неповнолітніх. Система спеціальних державних та суспільних заходів запобігання злочинності неповнолітніх. Запобіжна діяльність суду, прокуратури, органів внутрішніх справ, комісій у справах неповнолітніх.

2.11. ОРГАНІЗОВАНА ЗЛОЧИННІСТЬ

Поняття організованої злочинності. Основні ознаки організованої злочинності, за якими вона відрізняється від різних форм групової злочинності: об'єднання осіб для систематичного заняття злочинами; економічна ознака; корупція. Рівень, структура і динаміка організованої злочинності. Латентність організованої злочинності. Поширеність організованої злочинності, її інтернаціоналізація. Суспільна небезпечність, тенденції і прогнози розвитку організованої злочинності. Причини та умови організованої злочинності. Зв'язок несприятливих тенденцій організованої злочинності в країні із загостренням суспільних протиріч, кризовими явищами в економіці, політиці, ідеології та психології суспільства. Вплив особливостей ситуації перехідного періоду на розвиток організованої злочинності. Криміногенні фактори цього періоду. Кримінологічна характеристика особи учасника організованої злочинності. Кримінальний професіоналізм як характерна риса учасника організованої групи. Залежність рис і властивостей особи злочинця від місця, яке він посідає в злочинній організації. Запобігання організованої злочинності. Загально-соціальні та економічні заходи – основа запобігання організованої злочинності. Правові заходи боротьби із організованою злочинністю. Заходи організаційного характеру: створення спеціальних структурних підрозділів правоохоронних органів.

2.12. ПРОФЕСІОНАЛЬНА ЗЛОЧИННІСТЬ ТА ЇЇ ЗАПОБІГАННЯ

Професіональна злочинність як одна із складних проблем кримінології. Ознаки кримінального професіоналізму. Поняття професіональної злочинності. Рівень, структура та динаміка професіональної злочинності. Латентність злочинів, скоєних професіональними злочинцями. Найбільш характерні види злочинів, їх поширеність. Кримінальний професіоналізм в сучасній злочинності, характеристика його ознак. Причини та умови професіональної злочинності. Роль кримінальних традицій та звичаїв у відтворенні професіональної злочинності. Основні соціальні умови, що сприяють професіональній злочинності. Кримінологічна характеристика особи професіонального злочинця. Стратифікація сучасного кримінального середовища. Спеціальний жаргон, його види. Система кличок і татувань. Запобігання професіональної злочинності. Правові засоби запобігання. Організаційні заходи запобігання.

2.13. КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАСИЛЬНИЦЬКОЇ ЗЛОЧИННОСТІ ТА ЇЇ ЗАПОБІГАННЯ

Поняття тяжких насильницьких злочинів та хуліганства. Види злочинів, що входять до тяжкої насильницької злочинності. Рівень, структура та динаміка тяжких насильницьких злочинів і хуліганства. Кримінологічна характеристика умисних вбивств, тяжких тілесних

ушкоджень і звалтувань – в цілому та за окремими видами цих злочинів. Побутові вбивства та тяжкі тілесні ушкодження. Збільшення рівня корисливих вбивств. Збільшення частки корисливих злочинів проти особи у маргінальному середовищі. Місце та час скоєння тяжких насильницьких злочинів. Спосіб дій злочинця. Кримінологічна характеристика осіб, що скоюють вбивства, тяжкі тілесні ушкодження, звалтування, хуліганство. Статеве співвідношення злочинців. Вікові характеристики. Рівень освіти злочинців; інші соціальні, психологічні і моральні особливості. Основні типи насильницьких злочинців, що виділяються за характером їх анти суспільної спрямованості. Мотивація насильницької злочинності. Конфлікт як джерело насильницької злочинності. Види конфліктів. Криміногенна роль пияцтва.

Потерпілі від тяжких насильницьких злочинів. Причини та умови тяжкої насильницької злочинності і хуліганства. Особливості хуліганської мотивації та її зв'язок з мотивацією інших злочинів. Запобігання тяжким насильницьким злочинам.

2.14. КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА НЕОБЕРЕЖНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ ТА ЇЇ ЗАПОБІГАННЯ

Актуальність проблеми необережних злочинів. Суспільна небезпечність необережної злочинності в сучасних умовах. Джерела підвищеної небезпеки. Поняття необережної злочинності. Види злочинів, що входять у поняття необережної злочинності, їх класифікація. Транспортні злочини як найбільш поширені в структурі необережної злочинності. Основні показники необережної злочинності. Підвищення рівня необережної злочинності під впливом технічного прогресу. Характеристика латентності необережних злочинів. Причини та умови необережної злочинності. Особливості детермінації необережної злочинної поведінки. Причини та умови конкретного необережного злочину. Механізм необережної злочинної поведінки. Мотивація необережних злочинів (психологічний бік необережної поведінки). Кримінологічна характеристика особи необережного злочинця. Запобігання необережної злочинності.

ТЕМА 3 НАУКОВО–ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ КРИМІНАЛЬНО–ВИКОНАВЧОГО ПРАВА

3.1. ПОНЯТТЯ КРИМІНАЛЬНО–ВИКОНАВЧОГО ПРАВА, ПРЕДМЕТ І СИСТЕМА КУРСУ

Політика у сфері виконання покарань. Кримінально–виконавче право: його предмет і метод. Методи та принципи кримінально–виконавчого права. Завдання та функції кримінально–виконавчого права. Діяльність органів та установ виконання покарань як предмет регулювання кримінально–виконавчого права. Система та джерела кримінально–виконавчого права. Наука кримінально–виконавчого права. Міжнародно–правові стандарти поводження з засудженими.

3.2. ОРГАНИ І УСТАНОВИ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ

Управління кримінально–виконавчою системою. Органи виконання покарань та їх компетенція. Установи виконання покарань. Структура, задача та компетенція. Взаємодія органів та установ виконання покарань з іншими органами держави, підприємствами та установами.

3.3. ПРАВОВИЙ СТАТУС ЗАСУДЖЕНИХ

Основи правового статусу засуджених. Основні права засуджених. Основні обов'язки засуджених. Право засуджених на особисту безпеку.

3.4. ПОРЯДОК ТА УМОВИ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ПОЗБАВЛЕННЯМ ВОЛІ

Поняття, значення і критерії класифікації засуджених до позбавлення волі. Визначення засудженим виду установи виконання покарання. Загальні положення виконання покарання у виді позбавлення волі. Режим у колоніях та засоби його забезпечення. Умови відбування покарання в колоніях. Праця засуджених до позбавлення волі.

3.5. ПОРЯДОК ТА УМОВИ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ, НЕ ПОВ'ЯЗАНИХ З ПОЗБАВЛЕННЯМ ВОЛІ

Порядок та умови виконання покарань у виді штрафу. Порядок та умови виконання покарання у виді позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу. Порядок та умови виконання покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю. Порядок та умови виконання покарання у виді громадських робіт. Порядок та умови виконання покарання у виді виправних робіт. Порядок та умови виконання покарання у виді службових обмежень для військовослужбовців. Порядок та умови виконання покарання у виді конфіскації майна. Порядок та умови виконання покарання у виді арешту.

3. 6. ЗВІЛЬНЕННЯ ЗАСУДЖЕНИХ ВІД ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ. ДОПОМОГА ОСОБАМ, ЯКІ ЗВІЛЬНЕНІ ВІД ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ, КОНТРОЛЬ І НАГЛЯД ЗА НИМИ

Загальні положення про звільнення та підстави звільнення засуджених від відбування покарання у виді позбавлення волі. Звільнення у зв'язку з відбуттям строку покарання, призначеного вироком суду. Звільнення на підставі закону про амністію та акту про помилування. Звільнення у зв'язку з скасуванням вироку і закриттям кримінальної справи. Звільнення у зв'язку з закінченням строків давності виконання обвинувального вироку. Умовно–дострокове звільнення від відбування покарання. Звільнення на підставі хвороби. Інші підстави звільнення від відбування покарання. Організація нагляду за особами, умовно–достроково звільненими від відбування покарань. Соціальна адаптація звільнених від відбування покарання. Трудове і побутове влаштування осіб, звільнених з місць позбавлення волі. Адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі. Підстави його встановлення і порядок здійснення.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

до теми 1:

1. Велика українська юридична енциклопедія. У 20-ти томах. Т. 17. Кримінальне право. Вид-во “Право”, 2017. 1064 с.
2. Кримінальне право України: Загальна частина : підручник / Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, Л.М. Кривоченко та ін./ За ред. В.В. Сташиса, В.Я. Тація. [4–те вид.,переробл. та допов.]. Х. : Право, 2010. 456 с.
3. Кримінальне право : навч. посіб. Для підготовки до ЗНО (ЄФВВ) для вступу на магістратуру / І.М. Сопілко, С.Я. Лихова, Т.Д. Лисько. Херсон : Видавничий дім “Гельветика”, 2020. 456 с.
4. Кримінальний кодекс України. Науково–практичний коментар: у 2 т./ За заг. ред.В.Я. Тація, В.П. Пшонки, В.І. Борисова, В.І. Тютюгінтаін. 5–те вид., допов. Х.: Право, 2013. Т.1: Загальна частина / Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, В.І. Тютюгін та ін. 2013. 376 с.
5. Кримінальний кодекс України. Науково–практичний коментар: у 2 т./ За заг. ред.В.Я. Тація, В.П. Пшонки, В.І. Борисова, В.І. Тютюгін та ін. 5–те вид., допов. Х.: Право, 2013. Т.2: Особлива частина / Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, В.І. Тютюгін та ін. 2013. 1040 с.

6. Мала енциклопедія кримінального права / Бошицький Ю.Л., Костенко О.М., Тростюк З.А., Кваша О.О., Багіров С.Р. [та ін.]. Київ. Вид-во Кондор, 2012. 283 с.
7. Сучасна кримінально–правова система в Україні: реалії та перспективи. Ю.В. Баулін, М.В. Буроменський, В.В. Голіна, В.К. Грищук, О.В. Зайчук, В.О. Навроцький, О.В. Наден, Ю.В. Нікітін, Н.М. Оніщенко, Ю.А. Пономаренко, М.І. Хавронюк, О.В. Харитонова, В.І. Шакун. Київ: ВАІТЕ, 2015. 688 с.
8. Словник основних кримінально-правових термінів / авт.-укл.: І.О. Кисельов, В.В. Шаблистий, В.О. Лисенко, О.В. Чорна, Л.Г. Якименко. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. Справ, 2017. 388 с.
9. Фріс П.Л. Кримінально–правова політика української держави: теоретичні, історичні та правові проблеми. К. : Атіка, 2005. 332 с.
10. Хавронюк М.І. Кримінальне законодавство країн континентальної Європи: порівняльний аналіз, проблеми гармонізації. Монографія. К.: Юрисконсульт. 2006. 1048 с.

До теми 2:

1. Актуальні проблеми кримінального права, кримінології та кримінально–виконавчого права в Україні: моногр. / С.В. Петков, В.К. Матвійчук, С.Ф. Денисов, М.О. Костенко [та ін.]; за заг. ред. В.К. Матвійчука. К: ВНЗ „Національна академія управління”, 2015. 538 с.
2. Бабенко О.М. Запобігання злочинності в регіонах України: концептуально–методологічний та праксеологічний вимір: моногр. / А.М. Бабенко. Одеса : ОДУВС, 2014. 416 с.
3. Бандурка О.М. Протидія злочинності та профілактика злочинів: монографія / О.М. Бандурка, О.М. Литвинов. Х.: ХНУВС, 2011. 308 с.
4. Блага А.Б. Насильство в сім'ї (кримінологічний аналіз і запобігання): монографія / А.Б. Блага. – Х.: ФОП Макаренко, 2014. 360 с.
5. Даньшин И.Н. Общетеоретические проблемы криминологии. Х.: «Право», 2005. 223 с.
6. Джужа О.М., Моїсєєв Є.М., Василевич В.В. Криминологія. Спеціалізований курс лекцій зі схемами (Загальна та Особлива частини). Навч. посіб. К.: Атіка, 2001. 368 с.
7. Курс криминології. Частина Загальна та Особлива: Підручник: у 2 кн. / О.М. Джужа, П.П. Михайленко, О.Г. Кулик та ін. К: Юрінком Інтер, 2001. 352 с.
8. Абакумова Ю.В., Денисов С.Ф., Денисова Т.А., Кулик С.Г., Рябчинська О.П. Криминологія. Особлива частина : навчальний посібник. Запоріжжя : КПУ, 2012. 688 с.
9. Литвинов О.М. Нариси з криминології постмодерну / О.М. Литвинов, Ю.В. Орлов. 2019. 278 с.
10. Велика українська криминологічна енциклопедія. У 2 т. / редкол.: В.В. Сокурєнко (голова), О.М. Бандурка (співголова) та ін.; наук. Ред. О.М. Литвинова. Харків : «Факт». 2021.

До теми 3:

1. Богатирьов І. Г. Порівняльне кримінально–виконавче право : навч. посіб. / І. Г. Богатирьов, І. М. Копотун, М. С. Пузирьов; за заг. ред. І. Г. Богатирьова. Київ : Інститут кримінально–виконавчої служби, 2013. 140 с.
2. Європейські пенітенціарні правила: Рекомендація №R (2006) 2 Комітету Міністрів держав–учасниць: прийнята 11 січня 2006 року на 952–й зустрічі Міністрів. – Донецьк : Донецький меморіал, 2010. 32 с.
3. Кримінально–виконавче право України : підручник / О. М. Джужа, І. Г. Богатирьов, О. Г. Колб, В. В. Василевич та ін.; за заг. ред. докт. юрид. наук, проф. О. М. Джужи. Київ : Атіка, 2010. 752 с.

4. Кримінально–виконавче право : підручник / В. В. Голіна, А. Х. Степанюк, О. В. Лисодєд та ін.; за ред. В. В. Голіни і А. Х. Степанюка. Харків : Право, 2015. 392 с.
5. Кримінально–виконавче право: словник : навч. посіб. / Упоряд.: Р. В. Алієв, С. Ф. Денисов, Т. А. Денисова, В. Г. Хашев ; за заг. ред. Т. А. Денисової. Запоріжжя : “Інтер–М”, 2014. 293 с.
6. Кримінально–виконавчий кодекс України : чинне законодавство із змінами та допов. на 11 серпня 2015 року: (Офіц. текст). Київ : Алерта, 2015. 82 с.
7. Лисодєд О. В. Закріплення міжнародних та європейських стандартів поведження із засудженими у кримінально–виконавчому законодавстві України (на прикладі Закону України від 8 квітня 2014 р. № 1186–VII). *Питання боротьби зі злочинністю*. 2015. Випуск 30. С. 64–76.
8. Мінімальні стандартні правила поведження із засудженими. Права людини і професійні стандарти для працівників пенітенціарної системи в документах міжнародних організацій. Київ : Сфера, 2002. С. 61–76.
9. Правила внутрішнього розпорядку установ виконання покарань : затв. наказом Міністерства юстиції України від 29 грудня 2014 року № 2186/5 // Офіційний вісник України. 2015. № 4. Ст. 209.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань вступника до аспірантуру відбуватиметься за 100–бальною шкалою.

Шкала оцінок: 90–100 балів – “відмінно” (А), 82–89 балів – “дуже добре” (В), 75–81 балів – “добре” (С), 66–74 балів – задовільно (Д), 60–65 балів – “задовільно” (Е), 65 і менше балів – “незадовільно” FХ.

Відсотки підсумкової оцінки	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за ECTS	Пояснення
1	2	3	4
90–100	ВІДМІННО Здобувач має глибокі, міцні та систематичні знання всіх положень теорії, може не тільки сформулювати, а й самостійно проаналізувати законодавство, вирішити проблемні ситуації, який виявляє всебічне, систематичне і глибоке знання програмного матеріалу, бездоганно засвоїв основну літературу та знайомий з додатковою літературою з предмету, продемонстрував творчий підхід до розуміння та викладення програмного матеріалу, вміння ілюструвати теоретичні знання положеннями законодавчих актів, прикладами із судової практики, всі питання розкрив повно, без помилок і погрішностей. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатнім рівнем узагальненості знань.	А	Іспит складено успішно. Рівень знань високий.

80–89	<p style="text-align: center;">ДУЖЕ ДОБРЕ</p> <p>Здобувач виявив в достатній мірі повне знання програмного матеріалу, засвоїв навчальну літературу з предмету та виявив вміння орієнтуватись в ній, показав системний характер знань при викладенні програмного матеріалу, проявив належні навички в ілюструванні теоретичних знань положеннями законодавчих актів, прикладами з практики, всі питання розкрив без помилок, однак є незначна неповнота у відповіді на питання. В достатній мірі обізнаний з актуальними питаннями правової політики держави за обраним напрямом.</p>	В	Іспит складено успішно. Рівень знань вище середнього
75–79	<p style="text-align: center;">ДОБРЕ</p> <p>Здобувач знає і може самостійно сформулювати основні теоретичні визначення та пов'язати їх з практичними прикладами, орієнтується в галузевому законодавстві. Може самостійно застосовувати знання в стандартних ситуаціях, його відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим. Не в повній мірі обізнаний з актуальними питаннями правової політики держави за обраним напрямом. Є декілька помилок і неточностей.</p>	С	Іспит складено успішно. Рівень знань вище середнього
70–74	<p style="text-align: center;">ЗАДОВІЛЬНО</p> <p>Здобувач володіє програмним матеріалом поверхово, не може чітко висловити свої думки, але не припускається при цьому суттєвих неточностей, відповідь на теоретичні запитання формулює не чітко, але може пояснити певні практичні питання. Має поверхове уявлення про актуальні питання правової політики держави за обраним напрямом.</p>	Д	Іспит складено Рівень знань низький

69–65	<p style="text-align: center;">ЗАДОВІЛЬНО</p> <p>Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про проблеми протидії злочинності. У відповіді відсутня самостійність, Знає лише деякі основні поняття та визначення і формулює лише деякі основні положення теоретичного матеріалу</p>	Е	<p style="text-align: center;">Іспит складено. Підготовка задовольняє мінімальним критеріям.</p>
64–35	<p style="text-align: center;">НЕЗАДОВІЛЬНО</p> <p>Здобувач виявив суттєві прогалини в знанні основного програмного матеріалу, допустив істотні помилки у своїй відповіді, значну неповноту в розкритті питань, не зумів відповісти на питання, виявив повне незнання програмного матеріалу.</p>	FX	<p style="text-align: center;">Іспит не складено</p>

Конкурсний бал (КБ) вступника до аспірантури складається за формулою:
 $KB = BIC \cdot 0,7 + BIM \cdot 0,3$, де:

BIC – результат вступного іспиту зі спеціальності (вага якого становить 70 відсотків конкурсного балу, ваговий коефіцієнт – 0,7);

BIM – результат вступного іспиту з іноземної мови (вага якого становить 30 відсотків конкурсного балу, ваговий коефіцієнт – 0,3).

3. Незадовільна оцінка з будь-якого вступного іспиту є підставою для відмови в допуску до подальших вступних випробувань. Перескладання вступних випробувань не дозволяється.

4 За результатами проведення вступних випробувань до аспірантури. Приймальна комісія ухвалює рішення щодо кожного вступника на основі конкурсної системи.